

๕๐. ความไม่รู้จริงเป็นเหตุให้การครองสมณเพศสิ้นสุด

Ignorance as Causes of Giving up the Ascetic Life

ขอน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

In Honor of the Blessed One of the Fully Enlightened One

By Nithee Siripat – Siripat.com and Academiae Network. 2016

ความสำคัญของบทความ

ในการสืบทอดพระพุทธศาสนาในสังคมสมัยใหม่ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดนั้น ความเชื่อหรือทัศนคติในสังคมแห่งโลกไร้พรมแดนมีมิติระดับความเชื่อที่หลากหลาย ที่ข้ามความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นไปสู่วัฒนธรรมต่างๆ ชาติหรือวัฒนธรรมข้ามชาติ หมายความว่า คนมีทางเลือกในการคิดเป็นของตนเองมากขึ้น ด้วยการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านระบบสังคมเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ตอยู่เหนือข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ เพราะฉะนั้น ปัจจัยองค์ประกอบ ๔ อย่าง ที่มีบทบาทสำคัญในการเจริญภาวนากรรมฐานอยู่เนืองๆ ให้เกิดปัญญาญาณ ด้วย “อนุปัสสนา ๗” อันเป็นหนทางให้เข้าถึงปัญญาแตกฉานได้ [ปฏิสัมภิทา ๔] ที่จะรักษาความจริงโดยปรมาตถ์ไว้ได้ ได้แก่ (๑) ปัญญา-โยนิโสมนสิการ-ปฏิภาณปฏิสัมภิทา (๒) เหตุ-สัมมปฏิสัมภิทา (๓) ผล-อรรถปฏิสัมภิทา และ (๔) การสื่อสาร-นิรุตติปฏิสัมภิทา ทั้งหมดดังกล่าวนี้ คือ สภาวะแห่งความเป็นพระอรหันต์เพราะบรรลุนิพพานในปฏิสัมภิทา [จุดปฏิสัมภิทาญาณ] ฉะนั้น ผู้ถือครองเพศสมณะเพื่อจะเข้าสู่พระสงฆ์สาวกของพระตถาคตเจ้าได้อย่างบริสุทธิ์นั้น จะต้องประพฤติพรหมจรรย์อย่างงดงามได้อย่างไร ในท่ามกลางสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว จนไม่เหลือซากอารยธรรมดั้งเดิมให้หวนคิดถึงได้อีก เพื่อเดินไปข้างหน้า และไปค้นหาสิ่งใหม่อันเอื้อประโยชน์แก่ตน ที่เรียกว่า “โอกาสแห่งชีวิตใหม่” [New Life Chance] ในส่วนของพระศาสนาเช่นเดียวกัน พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น เป็น “กฎธรรมชาติ” [Natural Law] คือ ความจริงโดยปรมาตถ์ ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หลักธรรมก็ยังทำหน้าที่เป็นทฤษฎีอธิบายได้อย่างงดงาม จนถึงความจำเป็นอมตธรรมแห่งโลกุตระธรรม [พระนิพพาน] ถ้าจะอภิปรายความในประเด็นนี้ให้กระจ่างยิ่งขึ้นนั้น พระนิพพานก็ไม่แปรเปลี่ยนเป็นบรมธรรม แม้วิทยาการหรือเทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปมากแค่ไหนก็ตาม สิ่งนั้นคือความเดือดร้อนของมนุษย์โลก แล้วสมณะผู้ถือปฏิบัติเป็นพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้านั้น จะพัฒนาคุณสมบัติตนให้เหมาะสมทันสมัยน่าศรัทธาได้อย่างไรเช่นกัน.

บทความที่ ๕๐ ประจำปี ๒๕๕๕ – ความไม่รู้จริงเป็นเหตุให้การครองสมณเพศสิ้นสุด

บุคคลผู้ถือครองเพศเป็นสมณะนั้น คือ ผู้มีคุณสมบัติจะเป็นพระพุทธเจ้าในกาลข้างหน้าได้ จึงทำให้มีหน้าที่สืบทอดพระศาสนาต่อไป ฉะนั้น การเป็นตัวแทนพระศาสนานั้น จำต้องเป็นบุคคลที่เคร่งครัดประพฤติตนให้ถูกต้องตามสิกขาบท นั่นคือ ผู้ทรงศีล สัตบุรุษ พหูสูต อริยบุคคล ในขั้นที่ตีที่สุด ย่อมหมายถึง “พระอรหันตปัจฉิมสาว” ที่เรียกสามัญว่า “พระอริยสงฆ์-พระอริยเจ้า” เมื่อไม่สามารถครองเพศเป็นบรรพชิตได้ตามบทพระธรรมวินัยแล้ว พฤติกรรมอันทุจริตทั้งหลายที่กระทำโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจนั้น ย่อมนำความอับอายเสื่อมเสียมาสู่ตนและหมู่คณะสงฆ์ได้เช่นกัน ในสายตาของประชาชนก็มักคิดว่า “ศาสนาเสื่อม” อันเป็นวิกฤตแห่งศรัทธาที่สะสมไปเรื่อยๆ จนเกิดทัศนคติว่า ศาสนาเป็นเรื่องไร้สาระ ไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคม คือ ศาสนารับคนไม่มีคุณภาพเข้ามาบวช และเป็นตัวแทนพระรัตนตรัย นอกจากนี้ ยังทำตนเป็นที่พึ่งทางจิตวิญญาณไม่ได้อีก เลยกลายเป็นเรื่องการกราบบูชาสัญลักษณ์ของพระพุทธเจ้าเท่านั้นเอง แต่ที่ชั่วร้ายไปกว่านั้น กลับใช้พระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือการค้า “พุทธพาณิชย์” อย่างไม่เกรงกลัวต่อบาป และไม่อายต่อบาปอีกด้วย ที่เรียกว่า “พวกอลัชชี” ปัจจุบันนี้ คนอยากทำบุญเริ่มสอบถามว่า ไปทำบุญที่วัดไหนดี เพราะวัดไม่ได้มาตรฐานที่จะเป็นตัวแทนพระศาสนาได้จริงนั้น เริ่มปรากฏมากมาย คือมาก ชาวบ้านเอาไม่อยู่ บางวัดประพฤติตนเก่งกว่าพระพุทธเจ้าก็มี เข้าทำนอง “ทำอเนสนา” [Improper Livelihood] หลอกเขาเลี้ยงชีพ หรือหาเลี้ยงชีพในทางที่ผิด ปิดกั้นคนดีให้เสียโอกาสเข้ามาบวช นรชนผู้โง่เขลาแต่กลับมาครองสมณเพศอยู่อย่างไม่ละอายและเกรงกลัวต่อบาป คือ พวกทำลายล้างพระพุทธศาสนาโดยตรง เพราะคนพวกนี้ไม่เกิดศรัทธาต่อพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจริงจัง เมื่อสถานภาพของพระพุทธศาสนาเริ่มเข้าสู่ความวิบัติเสียหายอย่างนี้ ก็เป็นหน้าที่ของพุทธบริษัททั้งหลายต้องมาร่วมมือกันปกป้องขับไล่คนชั่วออกจากพระศาสนา รวมทั้งอำนาจทางบ้านเมืองอีกส่วนหนึ่งด้วย ฝ่ายฆราวาสส่วนใหญ่หันไปรวมตัวกันเปิดเป็นสถานปฏิบัติธรรม แล้วนิมนต์พระอริยเจ้าเท่าที่จะหาได้ มาเทศนาอบรมสั่งสอน นั่นคือ “บ้านเป็นวัด-วัดเป็นบ้าน” นั่นเอง กล่าวโดยสรุป ทั้งพระทั้งคนเบียดเบียนวัดกับระบบระเบียบของวัด ที่มีพวกแสวงหาผลประโยชน์จากวัดและพระ กลายเป็นที่อยู่ทีนถิ่นนอนของพวกทุศีล ปัญหาสำคัญสำหรับสังคมปัจจุบัน คือ พระศาสนาจะมีช่องทางสืบทอดพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างไรต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดวิปัสสนาและอคติ โดยให้เข้าใจอย่างถูกต้องถูกต้องในการปฏิบัติธรรม ที่เรียกว่า “สัมมาอนุสัมมปฏิบัติ” เพื่อให้เข้าถึงกระแสแห่งอริยมรรคได้ นั่นคือ ดับความไม่รู้จริงแห่งอวิชชาทั้งหลาย เจริญธรรมภาวนา-อริยมรรคภาวนา ได้แก่ (๑) อริยสัจ ๔-อริยมรรคมีองค์ ๘-ฉาน ๔ และ (๒) สติปัฏฐาน ๔-สัมมัปปธาน ๔-อิทธิบาท ๔-อินทริย ๕-พละ ๕-โพชฌงค์ ๗-มรรคมีองค์ ๘ ธรรมทั้งหลายเหล่านี้เป็นปฏิปักษ์ต่อ “อวิชชา” คือ ความไม่รู้จริง ได้แก่ (๑) *ไม่รู้* อริยสัจ ๔ (๒) *ไม่รู้* เหตุผลแห่งกาลทั้ง ๓ อย่าง (๓) *ไม่รู้* วัตถุประสงค์-ปัจจัยธรรม [อวิชชา ๔-อวิชชา ๘] เมื่อเป็นเช่นนี้ จิตจึงสทกด้วยนิรณตตลอดเวลา [นิรณต ๕-อรต-อวิชชา-อกุศลธรรมทั้งหลาย = นิรณตธรรมทั้งหลายนี้ ต้องทำลายด้วยสมถะและวิปัสสนาพละ นั่นคือ “มหาวิปัสสนา ๑๘”] นอกจากนี้ ผู้ทุศีลหรือมีศีลบาปทั้งหลาย แม้จะเจริญภาวนากรรมฐานจริง แต่ก็เป็นไปเพื่อการแสวงหาลาภยศ

สรรเสริญ อันเป็นเรื่อง “มิจนาทิฏฐิ” หรือสภาวะที่ไม่ถูกต้องตามเป็นจริงที่เกิดกับไตรสิกขา [ศีล-สมาธิ-ปัญญา] ฉะนั้น นรชนผู้แก้ปัญหาและทุกข์เหล่านี้ จึงไม่สามารถเข้าถึงปัญญาแตกฉานได้ในวิปัสสนาภูมิ ที่เรียกว่า “วิปัสสนาภูมิ-ปัญญาภูมิ” ได้แก่ **ชั้น ๕-อายตนะ ๑๒-ธาตุ ๑๘-อินทรีย์ ๒๒-อริยสัจ ๔-ปฏิจสุมุปาบท ๑๒-ปฏิจสุมุปปีนธรรม ๖** นั่นคือ ไม่มีโอกาสบรรลุถึง “ปัญญาเห็นธรรม-ดวงตาเห็นธรรม-ธรรมจักษุ” [ทิพพจักขุญาณ-ยถาภูตญาณ-ธรรมวิดิญาณ-สัมมาทัสสนะ] กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประพฤติตนไม่แตกต่างจากปุถุชนทั่วไป แต่อาศัยอยู่ในวัดเป็นบ้านส่วนตัว เพื่อหลอกเขากินไปวันๆ น่าจะเรียกว่า “**คนวิบัติบริบูรณ์สมบูรณ์**” โดยประกอบด้วยอกุศลใน ๔ อย่าง [วิบัติ ๔] ได้แก่ (๑) **ศีลวิบัติ** (๒) **อาจารย์วิบัติ** (๓) **ทิฏฐิวิบัติ** (๔) **อาชีพวิบัติ** และมีพื้นจิตตสันดานชอบแสดงฤทธิ์ เพื่อแสวงหาความศรัทธาจากผู้หลงมกมายศินักแก แต่ผิดพระธรรมวินัยทั้งหมด เป็นอริยบุคคลไม่ได้ ถึงแม้จะมีคำแก้ตัวว่า เพื่อประสงค์จะดึงชักชวนให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญและศรัทธาในพระพุทธศาสนาก็ตาม ก็ไม่อยู่ในฐานะอันควร แต่ในความเป็นจริงนั้น พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้เจริญไตรสิกขาตามลำดับ คือ “**ศีล-สมาธิ-ปัญญา**” เพื่อหาหนทางในการดับทุกข์จริงๆ โดยประพฤติปฏิบัติตามธรรมทั้งหลายใน “**อริยมรรคมีองค์ ๘-อริยอัฏฐังคิกมรรค**” ทั้งเกิดประโยชน์ทั้งใน “**โลกียธรรม**” และ “**โลกุตตรธรรม**” นั่นคือ ความเป็นบุคคลผู้อยู่ในกระแสแห่งอริยมรรค [อริยสัจ ๔-อริยมรรคมีองค์ ๘-อริยมัคคญาณ ๔] แต่อย่าลืมว่า พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น “**รู้เข้าใจแล้ว ต้องเห็นด้วยการปฏิบัติจริง**” หมายถึง “**คิดจริง-ทำจริง**” ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่ใจเท่านั้น โดยมีใจเป็นประธาน ฉะนั้น ในการปฏิบัติธรรมนั้น ประกอบด้วย ๒ อย่าง เพื่อกำหนดรู้และกำจัดเสีย ได้แก่ (๑) **อวิชชา** กับ (๒) **ทุกข์** กล่าวคือ **เพราะมีอวิชชาจึงเกิดทุกข์** โดยพิจารณาสภาวะธรรมดังกล่าวด้วยการเจริญ “**อนุโลมปฏิจสุมุปาบท**” ในฝ่ายสมุทวาร แต่ในทางตรงกันข้ามนั้น **ถ้าดับอวิชชาได้ ก็ไม่มีทุกข์** เท่านั้นเอง โดยพิจารณาสภาวะธรรมดังกล่าวด้วยการเจริญ “**ปฏิโลมปฏิจสุมุปาบท**” เพราะฉะนั้น ผู้มีใจวิบัติแล้ว ย่อมเข้าถึงธรรมใน ๒ ลักษณะ ดังกล่าวนี้ได้ยาก เช่นกัน และประการสำคัญนั้น สมณเพศไม่เจริญธรรมตามหลักไตรสิกขานั้น ย่อมเป็นดำเนินชีวิตไปในทางเสื่อม คือ “**ทำในกายกรรม-พูดในวจีกรรม-คิดในมโนกรรม**” ด้วยความประมาทในธรรมและละเลยการใช้ปัญญาในขณะที่เดียวกัน ไม่น่าคบหาเป็นกัลยาณมิตรได้ และไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะเป็นบรรพชิตต่อไปในพระธรรมวินัยนี้ เนื่องจากทำตนเป็นผู้เสื่อมศรัทธาในพระรัตนตรัย และพร้อมชักนำชาวบ้านกระทำเช่นดังตนเพื่อเข้าสู่สภาวะวิกฤตแห่งศรัทธา ฉะนั้น ผู้ไปร่วมสมคบด้วย ย่อมเป็นผู้มีบทบาทในการดำรงชีวิตตามคลองธรรม ย่อมไม่พบความสุขความเจริญเหมือนตกรก หรือยึดมั่นอยู่คดีแห่งอบายภูมิทั้ง ๔ อย่าง [ไม่เจริญ-โง่เขลา-หิวโหย-หวาดกลัว] ดังนั้น พระพุทธศาสนาจะรุ่งเรืองไปพลุลย์ต่อไปในกาลข้างหน้าหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพุทธบริษัททั้งหลายหรือชาวพุทธทั้งหมด ต้องสามัคคีร่วมมือกันปกป้องและสืบทอดพระศาสนาอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นจริงๆ.

